

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 19CoCsp/7/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8518202039
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 10. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlata Simková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8518202039.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zlata Simkovej a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Karola Krochtu v spore žalobkyne: E. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX D. XXX, právne zastúpená JUDr. Igor Šafranko, AK, so sídlom ul. Sov. hrdinov 163/66, 089 01 Svidník proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., Pribinova 25, 824 96 Bratislava, IČO: 35 792 752, právne zast.: Advokátska kancelária, JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., IČO: 47 233 516, so sídlom Kubániho 16, 811 04 Bratislava, o vydanie bezdôvodného obohatenia 639,28 eur a o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa č. k. 6Csp/84/2018-78 zo dňa 30.09.2019 takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok v jeho napadnutej časti, t.j. vo výroku I. o povinnosti žalovaného vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie vo výške 639,28 eur s prísl. a výroku III. o trovách konania.

Žalobkyni priznáva voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie I. výrokom uložil žalovanému povinnosť vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie vo výške 639,28 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 639,28 eur od 16.01.2019 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Výrokom II. a III. určil, že zmluvné podmienky v Zmluve o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX z 29.07.2013, uvedené v článku 8 bod 8.1 a bod 8.4, ktoré vo výroku citoval, sú neprijateľnými zmluvnými podmienkami. Výrokom IV. priznal žalobkyni náhradu trov konania v rozsahu 100 % voči žalovanému, o výške ktorej náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobkyňa domáhala zaviazat' žalovaného na vydanie bezdôvodného obohatenia s príslušenstvom a o určenie neprijateľných zmluvných podmienok, pričom nárok odôvodňovala od zmluvy o revolvingovom úvere č. 8500028891, ktorú so žalovaným uzavrela dňa 29.07.2013, na základe ktorej jej bol schválený úver vo výške 1.080 eur s konkrétnymi podmienkami. Pre nesprávne uvedenú výšku RPMN úver považovala za bezúročný a bezpoplatkový a tiež poukázala na neprimerane vysokú úrokovú sadzbu 70,02 %, keď priemerné úrokové miery boli 11,27 % ročne. V skutočnosti jej bol poskytnutý úver vo výške 924,77 eur, za ktorý zaplatila 1.564,05 eur, preto žalovanému vzniklo bezdôvodné obohatenie vo výške 639,28 eur, ktorého vydania sa domáha. Žalovaný žiadal žalobu zamietnuť v celom rozsahu.

3. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní a citujúc ust. § 39; § 52 ods. 1-3, 4; § 53 ods. 1-3, 5; § 53a; § 54 ods. 1, 2; § 100 ods. 1; § 101; § 107 ods. 1-2; § 451 ods. 1-2; § 456; § 517 ods. 1-2; § 563 a § 578 Občianskeho zákonníka; § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z.; § 497 z. č. 513/1991 Zb.

Obchodného zákonníka; § 1 ods. 2; § 9 ods. 1, 2; § 11 ods. 1, 2 z. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch; § 2 ods. 1; § 45 ods. 1, 3; § 46 ods. 1; § 47 ods. 1-3; § 73 ods. 3-5; z. č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní; § 3 ods. 1, 2; § 4 ods. 1-3 z. č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní a skonštatoval, že žalobkyňa dňa 25.07.2013 požiadala žalovaného žiadosťou o poskytnutie revolvingového úveru/zmluva o revolvingovom úvere o poskytnutie revolvingového úveru v sume 1.080,- eur. Následne dňa 29.07.2013 bol žalobkyni schválený revolvingový úver č. XXXXXXXXXXXX vo výške 1.080,- eur. V bode 5 žiadosti o poskytnutie revolvingového úveru sú uvedené údaje o požadovanom revolvingovom úvere, a to poskytnutá čiastka úveru 1.080,- eur, splatnosť úveru 42, mesačná splátka 57,87 eur, celková čiastka, ktorú musí dlžník zaplatiť 2.430,54 eur, predpokladaná RPNM za úver 70,05 %, ročná úroková sadzba úveru 70,02 %, priemerná RPNM za úver 48,52 %, poskytnutá čiastka revolvingu 569,44 eur, celková čiastka revolvingu, ktorú musí dlžník zaplatiť 1.388,88 eur, predpokladaná RPNM úveru po poskytnutí revolvingu 63,32 %, ročná úroková sadzba revolvingu 76,21 %. Následne v bode 6 sú rukou dopísané údaje o schválenom revolvingovom úvere, a to poskytnutá čiastka revolvingu 1.080,- eur, splatnosť úveru 42 splátok, mesačná splátka 57,87 eur, celková čiastka, ktorú musí dlžník zaplatiť 2.430,54 eur, RPNM za úver 69,38 %, ročná úroková sadzba úveru 70,02 %, priemerná RPNM za úver 68,52 %, poskytnutá čiastka revolvingu 569,44 eur, celková čiastka pri revolvingu, ktorú musí dlžník zaplatiť 1.288,88 eur, predpokladaná RPNM úveru po poskytnutí revolvingu 70,02 %, ročná úroková sadzba revolvingu 76,21 %, ročná úroková sadzba úrokov z omeškania 5,5 %. Za nespornú považoval skutočnosť, že žalobkyni bol reálne poskytnutý úver vo výške 924,77 eur, čo žalovaný ani nerozporoval (1.080 eur - 155,23 eur).

4. Nespornou skutočnosťou medzi stranami bolo aj to, že dňa 30.05.2017 vydal rozhodcovský rozsudok Slovenský arbitrážny súd zriadený Asociáciou Slovenských arbitrážnych súdov, z.z.p.o. so sídlom Križna 56, Bratislava, rozhodcom JUDr. Františkom Svatuškom, v právnej veci žalobcu PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o. (v tomto konaní žalovaného) proti žalovanej E. T. (v tomto konaní žalobkyne), v konaní o zaplatenie 866,49 eur s prísl. a to tak, že žalobkyňa bola zaviazaná zaplatiť žalovanému do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia sumu 866,49 eur, zmluvnú pokutu vo výške 0,4 % denne a úrok z omeškania vo výške 0,4 % ročne, a to z konkrétnych súm a od konkrétnych dátumov. Predmetné rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 13.09.2017 a vykonateľnosť dňa 19.09.2017.

5. Rovnako nerozporovanou skutočnosťou bolo aj to, že žalobkyňa zaplatila žalovanému celkom sumu 1.564,05 eur.

6. Z prehlásenia Združenia na ochranu občana a spotrebiteľa HOOS zo dňa 30.11.2018 mal súd prvej inštancie preukázané, že žalobkyňa kontaktovala uvedené združenie, predložila združeniu Zmluvu o revolvingovom úvere zo dňa 29.07.2013 a rozhodcovský rozsudok sp. zn. 162/09/16 zo dňa 30.05.2017. Združenie žalobkyňu dňa 21.11.2018 informovalo, že podľa jeho názoru ide o zmluvu bezúročnú a bezpoplatkovú, obsahujúcu neprijateľné zmluvné podmienky a zo strany žalovaného došlo k bezdôvodnému obohateniu, ktorého vymáhania sa žalobkyňa má právo domáhať súdnou cestou, a to vo výške 639,28 eur.

7. Prvoinštančný súd tak dospel k právnomu záveru, že uzavretá revolvingová zmluva je zmluvou spotrebiteľskou. Rovnako skonštatoval, že aj keď dňa 25.07.2013 žalovaný ako veriteľ uzatvoril so žalobkyňou ako dlžníkom rozhodcovskú zmluvu č. XXXXXXXXXXXXX, na základe ktorej dňa 30.05.2017 vydal Slovenský arbitrážny súd zriadený Asociáciou slovenských arbitrážnych súdov, z.z.p.o., so sídlom Križna 56, Bratislava, rozhodcovský rozsudok sp. zn. 162/09/01, vznesenú námietku žalovaného, že v danom prípade ide o prekážku rei iudicata vyhodnotil ako nedôvodnú. Zistil, že rozhodcovská zmluva nebola dojednaná individuálne, ale ako vopred pripravená formulárová zmluva, ktorú spotrebiteľ nemal možnosť zmeniť. Žalovaný nepreukázal žiadne dôkazy na preukázanie opaku, t.j. že rozhodcovská zmluva bola individuálne vyjednaná. Preto rozhodcovskú zmluvu uzavretú stranami sporu dňa 25.07.2013 považoval za neprijateľnú zmluvnú podmienku vytvárajúcu značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a teda neplatnú. V tejto súvislosti poukázal na ustálenú rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu SR (sp. zn. 3Cdo/146/2011, 6Cdo/143/2011 a 6Cdo/1/2012).

8. K revolvingovej zmluve uzavretej medzi stranami sporu, ktorú vyhodnotil ako bezúročnú a bezpoplatkovú uviedol, že táto neobsahuje podstatnú náležitosť v zmysle ust. § 9 ods. 2 písm. f) zák. č. 129/2010 Z.z., a to dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti

spotrebiteľského úveru. Teda zo samotnej revolvingovej zmluvy nie je možné zistiť termín konečnej splatnosti úveru. Oznámenie o schválení úveru, v ktorom je uvedený termín splatnosti prvej splátky a poslednej splátky bolo vyhotovené v deň podpisu zmluvy žalovaným. Vzhľadom na to, že žalobkyňa podpísala zmluvu skôr ako žalovaný, súd konštatuje, že v čase, kedy žalobkyňa zmluvu podpisovala, nemala vedomosť o tom, ako je stanovená splatnosť prvej a poslednej splátky úveru. Za splnenie povinnosti uviesť údaj o konečnej splatnosti úveru v zmluve o úvere je možné považovať len prípad, kedy má spotrebiteľ vedomosť o údajoch uvedených v ust. § 9 ods. 2 zák. č. 129/2010 Z.z. v čase, kedy zmluvu na znak súhlasu podpisuje a vyjadruje vôľu byť ňou viazaný. Preto revolvingový úver zo dňa 29.07.2013 v zmysle § 11 ods. 2 z. č. 129/2000 Z.z. považoval za bezúročný a bez poplatkov. Z uvedeného vyvodil, že žalobkyňa má právo na vydanie bezdôvodného obohatenia, nakoľko jej bol úver poskytnutý vo výške 924,77 eur a zaň zaplatila celkom 1.564,05 eur. Žalovaný sa tak obohatil o sumu 639,28 eur.

9. K vznesenej námietke premlčania žalovaným súd prvej inštancie uviedol, že pri premlčaní práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia je ustanovená kombinovaná premlčacia doba, a to subjektívna (§ 107 ods. 1 OZ) a objektívna (§ 107 ods. 2 OZ). Ich začiatok je stanovený odlišne a na sebe nezávisle. Subjektívna premlčacia doba môže plynúť iba v rámci objektívnej premlčacej doby, ktorú nemožno prekročiť. Subjektívna premlčacia doba je dvojročná so začiatkom vedomostí oprávneného o bezdôvodnom obohatení a o tom, kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo/145/2004 so záverom, že rozhodujúcim pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby je deň, kedy sa oprávnený v konkrétnom prípade skutočne dozvie o tom, že na jeho úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto ho získal; nie je pritom rozhodujúce, že oprávnený mal možnosť dozvedieť sa potrebné skutočnosti už skôr. Tento názor podporuje aj rozsudok NS ČR sp. zn. 25Cdo/3306/2007. Pre začiatok plynutia objektívnej premlčacej doby je rozhodujúci okamih získania bezdôvodného obohatenia. Objektívna premlčacia doba je trojročná a v prípade úmyselného bezdôvodného obohatenia desaťročná. Prvoinštančný súd ustálil, že objektívna premlčacia doba začala plynúť dňom 02.03.2015, kedy žalobkyňa uhradila v poradí 16 splátku. Žalobkyňa mala zaplatiť žalovanému sumu 924,77 eur, teda úhradou 16. splátky v poradí (čím zaplatila žalovanému celkovo sumu 926,- eur) dňa 02.03.2015 zaplatila viac, ako mala, čiže týmto dňom začína plynúť objektívna premlčacia doba.

10. Začiatok subjektívnej premlčacej doby v danej veci súd prvej inštancie odvodzoval odo dňa, kedy sa žalobkyňa kvalifikovane dozvedela o vzniku bezdôvodného obohatenia a kto sa na jej úkor obohatil, a to na základe informácie od Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS dňa 21.11.2018, ako to vyplýva z jeho prehlásenia. Objektívnu premlčaciu lehotu v danom prípade súd prvej inštancie považoval za desaťročnú, pretože bezdôvodné obohatenie žalovaného považoval za úmyselné - minimálne v rovine nepriameho úmyslu. Žalovaný ako nebankový subjekt má dlhodobu v predmete svojich činností aj poskytovanie úverov, teda jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov. Žalovaný tieto poskytuje na profesionálnej báze, a preto sa predpokladá vyššia odborná úroveň aj zodpovednosť za porušenie zmluvných povinností. Zmluvné podmienky boli ním tvorené, čím ako odborná organizácia a nebankový subjekt konal evidentne pri uzatváraní zmluvy úmyselne so snahou dosiahnuť zisk, preto nesie aj väčšiu zodpovednosť za férové pravidlá pri poskytovaní úverov a dôsledky z porušenia zákonných povinností. Konanie žalovaného nemožno hodnotiť inak, ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu, minimálne s nepriamym úmyslom získať majetkový prospech. Preto ustálil, že k začatiu plynutia objektívnej premlčacej doby došlo 02.03.2015 úhradou splátky prevyšujúcou poskytnuté plnenie žalovaným a táto doba uplynie dňa 02.03.2025. Žalobkyňa si právo na vydanie bezdôvodného obohatenia uplatnila žalobou na súde dňa 31.12.2018, teda v desaťročnej premlčacej dobe, ktorá ešte neuplynula. Subjektívna premlčacia doba začala plynúť dňa 21.11.2018 a do podania žaloby dňa 31.12.2018 neuplynula ani táto doba dvoch rokov. Súd prvej inštancie preto námietku premlčania, či už objektívnej desaťročnej alebo subjektívnej dvojročnej lehoty považoval za nedôvodnú, majúc za to, že žaloba bola podaná včas. Vyhovet preto žalobe čo do zaplataenia istiny 639,28 eur v plnom rozsahu.

11. Súd prvej inštancie v ďalšom odôvodnení napadnutého rozsudku sa zaoberal podmienkami, pre ktoré určil konkrétne zmluvné podmienky z predmetnej zmluvy za neprijateľné a tým neplatné.

12. Výrok o trovách konania odôvodnil ustanoveniami § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 CSP. O nároku na náhradu trov konania preto rozhodol tak, že žalobkyňa priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu

100 %. Žalovaný bol v spore v plnom rozsahu neúspešný, teda je povinný žalobkyni nahradiť vzniknuté trovy vo výške tak, ako o nej rozhodne samotným uznesením vyšší súdny úradník po právoplatnosti tohto rozsudku.

13. Proti uvedenému rozsudku a to čo do výroku I. o povinnosti žalovaného vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie vo výške 639,28 eur s príslušenstvom a výroku o trovách konania IV., podal odvolanie žalovaný. Vyslovil svoj nesúhlas so záverom súdu prvej inštancie vo vzťahu k rozhodcovskému rozsudku, že uzavretá rozhodcovská zmluva nebola dohodnutá individuálne, a preto je neplatná. Z napadnutého rozsudku nevyplýva dôvod majúci oporu v právnej úprave relevantnej v čase uzavretia predmetnej rozhodcovskej zmluvy, na základe ktorého by bolo možné dospieť k záveru, že individuálne dojednanie je predpokladom platnosti právneho úkonu. Nie je tomu tak ani s poukazom na § 53 ods. 1 OZ. Rozhodcovský rozsudok bol vydaný dňa 30.05.2017 a rozhodnutia, na ktoré poukazuje súd prvej inštancie neboli vydané za právnej úpravy platnej v uvedenom čase. S poukazom na § 46 ods. 1, 2 z. č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní uviedol, že výklad a postup konajúceho súdu popiera účel uvedenej právnej úpravy, týkajúcej sa prekluzívnej lehoty pre preskúmanie rozhodcovského rozhodnutia. Rovnako vyslovil nesúhlas s tvrdením, že nebolo možné ovplyvniť alternatívu riešenia sporov. Podľa rozhodcovskej zmluvy výber spočíva na strane, ktorá žalobu podáva. Pritom žalobca môže byť nielen spotrebiteľ, ale aj veriteľ. Poukázal na znenie ustanovenia § 25 ods. 1, 3 a § 28 ods. 5 z. č. 335/2014 Z.z. Z uvedeného vyplýva, že ktorákoľvek strana rozhodcovskej zmluvy môže byť žalobcom. Preto začatie rozhodcovského konania dodávateľom neodporuje žiadnemu zákonu a nejde o protiprávnu skutočnosť. Závery súdu prvej inštancie vo vzťahu k neplatnosti rozhodcovskej zmluvy sú minimálne predčasné a odporujú právnej úprave vyplývajúcej zo z. č. 335/2014 Z.z., ktorý upravuje rozhodcovské konanie v spotrebiteľských vzťahoch aj za účelom ochrany spotrebiteľa.

14. Odvolateľ v ďalšom namietal nesprávnosť skutkových a právnych záverov, ktorými súd prvej inštancie odôvodnil uplatnenú námietku premičania. Z rozsudku nevyplývajú skutočnosti preukazujúce úmysel na strane žalovaného bezdôvodne sa obohatiť. Pre uplatnenie dlhšej, a to desaťročnej premičacej lehoty je potrebné vychádzať z reštriktívnosti právnej úpravy. Musia byť dokázané jednoznačné okolnosti svedčiacie o úmysle sa obohatiť, čo dokázané nebolo. Z uznesenia NS SR sp. zn. 1Cdo/238/2017 vyplýva, že iba samotný fakt, že nebankový subjekt poskytujúci úver spotrebiteľovi je v postavení profesionálneho podnikateľa, nemôže bez ďalšieho zakladať úmysel tohto nebankového subjektu bezdôvodne sa obohatiť na úkor spotrebiteľa. Prvoinštančný súd nekonkretizoval, na základe akých skutkových okolností a dôkazov mal preukázaný úmysel žalovaného. Na podporu svojho tvrdenia poukázal na rozsudky KS Banská Bystrica a Žilina, ktorých sp. zn. konkretizoval. Pri skúmaní námietky premičania sa súd prvej inštancie žiadnym spôsobom nevyporiadal ani s tým, že predložené potvrdenie HOOS je nevierohodné. Dňa 28.11.2018 mal žalobca udeliť plnú moc advokátovi a dňa 30.11.2018 sa mal dozvedieť od HOOS o dôvodoch pre podanie žaloby. Existujú preto dôvodné pochybnosti o vierohodnosti daného dokumentu. Keďže ide o súkromnú listinu, pravdivosť jej obsahu bol povinný preukázať žalobca, čo neurobil, preto naň súd prvej inštancie nemal prihliadať

15. V ďalšom odvolateľ namietal závery o dôvodnosti bezúročnosti úveru, a teda existencie peňažného nároku žalobcu a jeho výške. Zmluva o revolvingovom úvere obsahuje určenie „termínu konečnej splatnosti“ viacerými spôsobmi, a to dátumom splatnosti splátok v jednotlivých mesiacoch a počtu mesačných splátok a spôsobom vyplývajúcim z článku 3 ods. 4.5 zmluvných dojednaní, v zmysle ktorých dátum splatnosti poslednej splátky uvedený v oznámení o schválení úveru je zároveň termínom konečnej splatnosti. Poukázal na rozhodnutie Súdného dvora EÚ vo veci C-42/2015 podporujúci jeho názor, že k obohateniu nedošlo. Rozsudok je navyše v časti úroku z omeškania nepreskúmateľný, lebo chýba dokázanie skutočností a právne posúdenie. Navrhol preto rozsudok v napadnutom rozsahu zmeniť a žalobu zamietnuť a priznať mu nárok na náhradu trov konania alebo rozsudok v napadnutej časti zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

16. K odvolaniu žalovaného sa žalobkyňa nevyjadрила.

17. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 Zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“) preskúmal rozsudok v napadnutom rozsahu, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas verejného

vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli aj webovej stránke Krajského súdu v Prešove dňa 14.10.2020 a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

18. Z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd prejedná vec v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať, nemusí byť pritom daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (viď rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS/78/05).

19. Keďže odvolanie nebolo podané proti výrokom II. a III. rozsudku súdu prvej inštancie, ktorými boli konkrétne zmluvné podmienky uvedené v Zmluve o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX z 29.07.2013 v článku 8 bod 8.1 a bod 8.4 určené, že sú neprijateľnými zmluvnými podmienkami, uvedené výroky rozsudku súdu prvej inštancie nadobudli v zmysle § 367 ods. 2 CSP právoplatnosť.

20. Odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplní na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (§ 387 ods. 1, 2 CSP).

21. V celom rozsahu sa odvolací súd stotožňuje s odôvodnením výrokov rozsudku súdu prvej inštancie označených ako I. a IV., ktoré boli odvolaním napadnuté zo strany žalovaného, preto konštatuje správnosť odôvodnenia rozhodnutia čo do uvedených výrokov a obmedzuje sa iba na skonštatovanie správnosti a k odvolacím dôvodom uvádza nasledovné.

22. Odvolací súd preskúmal všetky podstatné odvolacie námietky žalovaného a keďže je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný, zaoberal sa pri posudzovaní veci iba namietanými skutočnosťami uvedenými žalovaným v odvolaní.

23. K tvrdenej platnosti rozhodcovskej zmluvy odvolací súd uvádza, že rozhodcovská zmluva uzavretá so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá - ktorá voľba konkrétne znamená (viď uznesenie NS SR z 21.03.2013, sp. zn. 6Cdo/217/2012).

24. Osobitosť postavenia rozhodcovského súdu spočíva medzi iným v tom, že jeho právomoc vec prejednať a rozhodnúť sa odvodzuje od rozhodcovskej zmluvy. Predpokladom právomoci rozhodcovského súdu je teda platné uzavretie rozhodcovskej zmluvy medzi zmluvnými stranami, a to či už vo forme osobitnej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky. Ak teda právomoc rozhodcovského súdu je závislá od existencie platnej rozhodcovskej zmluvy a súd má povinnosť posúdiť, či rozhodcovská zmluva bola medzi zmluvnými stranami vôbec uzavretá alebo aj to, či bola uzavretá platne. Iba platná rozhodcovská zmluva môže totiž založiť právomoc rozhodcovského súdu na jej základe určitú vec prejednať a rozhodnúť; absolútna neplatnosť právneho úkonu má za následok, akoby právny úkon nebol nikdy uzavretý. Preto prekážku rozsúdenej veci pre konanie netvorí právoplatný rozhodcovský rozsudok vydaný v rozhodcovskom konaní, a to ani vtedy, ak súd skúma, či rozhodcovský rozsudok je materiálne vykonateľný. Z povahy rozhodcovského konania, ktoré je v zákonom vymedzených prípadoch alternatívnou možnosťou k súdnemu sporovému konaniu totiž vyplýva, že jeho výsledkom môže byť titul, splnenia ktorého sa možno domáhať výkonom exekúcie (viď uznesenie NS SR z 05.12.2012, sp. zn. 6Cdo/135/2012).

25. Odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie má za to, že nebola individuálne, teda platne uzavretá Rozhodcovská zmluva č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 29.07.2013, t.j. v rovnaký deň ako bola uzavretá Zmluva o revolvingovom úvere, čo už samo o sebe vyvoláva pochybnosti o jej platnosti. Ani odvolateľom tvrdený výber spôsobu riešenia sporov nie je možné bez všetkého prijať ako správne, lebo ide iba o iluzornú možnosť. Ak žalobu podá dodávateľ, spotrebiteľ sa musí tomu podvoliť. Ani možnosť spotrebiteľa odstúpiť od takejto dohody nie je dôkazom o individuálnom dojednaní. Aj podľa názoru odvolacieho súdu

preto správne súd prvej inštancie nepovažoval uvedený rozhodcovský rozsudok vydaný na základe nie individuálne dohodnutej rozhodcovskej zmluvy za res iudicata.

26. Rovnako odvolací súd sa stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie, ktorým vyhodnotil námietku premlčania uplatnenú žalovaným. K subjektívnej premlčacej dobe odvolací súd uvádza, že zákon pre jej začiatok predpokladá to, aby dotknutá osoba mala vedomosť o bezdôvodnom obohatení a o tom, kto ho na jej úkor získal. Nie je to teda čas, odkedy sa takáto oprávnená osoba mohla a mala dozvedieť. Právny poriadok slovo „vedieť mal a mohol“ pre účely začiatku premlčacej doby nestanovil.

27. Za rozhodujúci pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby pre uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia je potrebné považovať deň, kedy sa oprávnený v konkrétnom prípade skutočne dozvie o tom, že na jeho úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto ho získal. Nie je pritom rozhodujúce, že oprávnený mal možnosť dozvedieť sa potrebné skutočnosti už skôr. Pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby na uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia sa vyžaduje skutočná (preukázaná), nie len predpokladaná vedomosť oprávneného (pozri rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo/145/2004, sp. zn. 1Cdo/67/2011, R 25/1986).

28. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa sa o bezdôvodnom obohatení reálne dozvedela po komunikácii s občianskym združením Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS v Prešove, a to dňa 21.11.2018, čo vyplýva z prehlásenia uvedeného združenia zo dňa 30.11.2018 (nachádzajúceho sa na č. l. 17 spisu). Preto ani odvolací súd nemá pochybnosti o tom, že rozhodujúcim pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia u žalobkyne bol deň 21.11.2018. Keďže žaloba bola podaná dňa 31.12.2018, bola podaná včas. Odvolací súd tiež nemal pochybnosti o pravdivosti uvedeného prehlásenia Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, aj keď tieto pochybnosti vyslovil odvolateľ. K tomu je potrebné uviesť, že ak žalobkyňa bola dňa 21.11.2018 od uvedeného združenia informovaná o bezúročnosti úveru, mohla dňa 28.11.2018 udeliť plnú moc advokátovi na zastupovanie v tomto spore. Listinný dôkaz - Prehlásenie od HOOS bolo vyhotovené dňa 30.11.2018.

29. K objektívnej premlčacej dobe odvolací súd uvádza, že Občiansky zákonník v § 107 ods. 2 rozlišuje dve rôzne dĺžky lehôt vo vzťahu k objektívnej premlčacej dobe, pričom to, ktorá z nich bude aplikovaná na ten - ktorý prípad, bude závisieť od toho, akým spôsobom bolo získané bezdôvodné obohatenie. Občiansky zákonník síce v uvedenom ustanovení hovorí o bezdôvodnom obohatení získanom úmyselne, avšak v uvedenom a ani v inom ďalšom ustanovení nevymedzuje podstatu úmyselného konania. Preto treba z hľadiska právnej teórie vychádzať z právnej úpravy úmyselného zavinenia, podľa definície úmyselného zavinenia upraveného v Trestnom zákone. O priamy úmysel tam ide vtedy, ak ten, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatil vedel, že svojim konaním získa bezdôvodné obohatenie a súčasne ho aj získať chcel. O nepriamy úmysel ide vtedy, ak ten, kto sa na úkor iného obohatil vedel, že svojim konaním obohatenie, ktoré mu nepatrí, môže získať a s týmto následkom bol pre prípad, že nastane uzročeným. Pre oba prípady je rozhodujúcim znakom úmyslu predchádzajúca vedomosť subjektu, ktorý sa neoprávnené obohatil o to, čo svojim konaním získava alebo môže získať hodnoty vyjadriteľné v peniazoch, ktoré mu nepatria.

30. Vo vzťahu k aplikovaniu desaťročnej alebo trojročnej objektívnej premlčacej doby odvolací súd poukazuje na bod 42 v spojení so záverom Písomných pripomienok Európskej komisie vo veci C-485/19 zo dňa 07.10.2019, kde Európska komisia uviedla, že článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vo svetle zásady efektivity vykladať tak, že mu odporuje taká vnútroštátna úprava, v zmysle ktorej spotrebiteľ, ktorý uplatňuje svoj nárok na vrátenie plnenia z bezdôvodného obohatenia vzniknutého na základe plnenia spotrebiteľa z nekalej zmluvnej podmienky má pre uplatnenie desaťročnej objektívnej premlčacej doby povinnosť dokázať, že veriteľ úmyselne porušil práva spotrebiteľa.

31. Odvolací súd sa stotožňuje so závermi písomných pripomienok Európskej komisie a má za to, že na uvedený prípad je potrebné aplikovať desaťročnú objektívnu premlčaciu dobu. Je nevyhnutné konštatovať, že žalovaný minimálne vedel, že nedodržanie zákonných podmienok pri uzatváraní zmlúv môže mať za následok nepriznanie určitých súm a pre prípad, že to tak urobí, bol s uvedenou zákonnou sankciou uzročený (dolus indirectus, t. z. nepriamy úmysel). Jeho konanie preto nemožno hodnotiť inak ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu, minimálne s

nepriamym úmyslom získať majetkový prospech. Vzhľadom na uvedené tak možno dospieť k záveru, že žaloba bola v predmetnom prípade podaná aj v rámci objektívnej premlčacej doby. Na podporu uvedeného záveru odvolací súd poukazuje aj na rozsudok Súdneho dvora z 09.07.2020, v spojených veciach C-698/18 a C-699/18.

32. Je treba zdôrazniť, že žalovaný ako osoba podnikajúca na finančnom trhu má odbornú prevahu nad spotrebiteľom, ktorému poskytuje svoje služby, a preto možno od neho očakávať, že vo vzťahu k nemu sa bude správať poctivo. V predmete činnosti má okrem iného i poskytovanie úverov a pôžičiek nebankovým spôsobom, teda jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov. V zmysle § 2 odsek 1 Zákona č. 1/1993 Zb. o Zbierke zákonov platnom a účinnom do 31.12.2015, o všetkom, čo bolo v Zbierke zákonov uverejnené, platí domnienka, že dňom uverejnenia sa stalo známym každému, koho sa to týka; domnienka o znalosti vyhlásených všeobecne záväzných právnych predpisov je nevyvrátiteľná (od 01.01.2016 túto problematiku upravuje § 15 zákona č. 400/2015 Z.z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky). Žalovaný ako nebankový subjekt má dlhodobo v predmete svojej činnosti aj poskytovanie úverov a teda jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov. V čase uzatvorenia zmluvy už platila právna úprava upravujúca obligatórne náležitosti zmluvy, neprijateľné zmluvné podmienky, či ochranu spotrebiteľa.

33. Úmysel obchodníka získať na úkor spotrebiteľa bezdôvodné obohatenie je daný tiež tým, že úverovú zmluvu uzatvára s cieľom získať odplatu vo forme úrokov, prípadne poplatkov. Zákon pritom obchodníkovi ukladá, čo má zmluva obsahovať, aby transparentne informovala spotrebiteľa, k čomu sa spotrebiteľ zaväzuje. Obchodník vie, čo mu zákon ukladá. Vie, že zmluva musí obsahovať správne RPMN, čestné úroky a poplatky atď., ale do zmluvy predpísané správne a úplné náležitosti často nedá a nečestné úroky a poplatky sofistikovane zakrýva jednak ich rôznym rozčlenením v zmluve a jednak ich rozdelením aj do vedľajších dojednaní. Ako profesionál tak robí preto, že to tak chce urobiť, aj keď vie, že nekoná v súlade so zákonom. Vadné a neúplné zmluvy nechávali obchodníci spotrebiteľom podpisovať preto, aby ich od uzatvárania zmlúv neodradili úplnými a pravdivými informáciami napr. aj o konečnej splatnosti úveru, t.j. údajom, ktorý bol na platnosť zmluvy zákonom vyžalovaný. V prejednávanej veci je tiež nezanedbateľným aj výška „dohodnutého“ ročného úroku v sadzbe 70,02 %, ak v aktuálnom čase bola za obdobné úvery priemerný výška úrokov 11,27 % ročne, preto je nevyhnutným, okrem iného, takýto úrok považovať minimálne za rozporný s dobrými mravmi. Tak je možné oprávnene konštatovať, že dodávateľ svojim prístupom dosiahol, že zmluva vyzerala pre spotrebiteľa naoko výhodnejšia, ako v skutočnosti bola. Podstata aplikácie 10-ročnej premlčacej lehoty však spočíva v prvom rade v tom, že v dobe prijatia nezákonnej platby dodávateľ prijal platbu, o ktorej vedel, že ju získava na úkor spotrebiteľa ako bezdôvodné obohatenie, a to aj v prípade, ak by sa pripustilo, že v dobe uzatvorenia zmluvy ešte tento úmysel nemusel mať, čo je ale najmenej pravdepodobná možnosť. V každom prípade však prijatím platby tvoriacej bezdôvodné obohatenie sa úmysel dodávateľa získať bezdôvodné obohatenie prejavil a naplnil jeho konaním, keď prijal a ponechal si platbu, ktorá mu bola vyplatená bez právneho dôvodu. U obchodníka platí nevyvrátiteľná domnienka, že pozná zákon a ako profesionál zákon poznať musí, lebo je to jeden z jeho pracovných nástrojov a na rozdiel od spotrebiteľa aj vie, ako má s právom naložiť a teda či sa vedome a úmyselne rozhodne, že sa bude na úkor spotrebiteľa nezákonne prijímaním nedôvodných platieb obohacovať alebo nie.

34. Je dôvodné preto predpokladať, že žalovaný minimálne vedel, že zakomponovaním neprijateľných zmluvných podmienok do Zmluvy či striktné nedodržaním Zákona č. 129/2010 Z.z. nastane zákonom predpokladaná sankcia, t.j. že súd môže (dokonca aj ex off) vyhlásiť konkrétne zmluvné podmienky za neprijateľné, resp., že poskytnutý úver bude považovaný za bezúročný a bez poplatkov, a pre prípad, že sa tak stane, bol s uvedenou zákonnou sankciou uzročený (nepriamy úmysel). Odvolací súd konštatuje, že konanie žalovaného pri uzatváraní zmluvy nebolo súladné s dobrými mravmi, žalovaný nerešpektoval povinnosti stanovené zákonom o spotrebiteľských úveroch a ustanoveniami Občianskeho zákonníka zameranými na ochranu spotrebiteľa. Jeho konanie preto nemožno hodnotiť inak ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu, minimálne s nepriamym úmyslom získať majetkový prospech. S ohľadom na okolnosti prípadu možno uzavrieť, že úmysel žalovaného bezdôvodne sa obohatiť na úkor žalobkyne bol daný už od uzatvorenia zmluvy, ktorej návrh koncipoval žalovaný a predložil ho žalobkyňi, a teda bol daný aj v čase, kedy došlo k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovaného. (Porovnaj rozsudok Krajského súdu v Prešove z 12.

decembra 2011, sp. zn. 7Co/84/2011, tiež rozsudok Krajského súdu v Prešove z 21.01.2013, sp. zn. 2Co 9/2012).

35. Vo vzťahu k ďalším odvolacím námietkam odvolací súd konštatuje, že je nemysliteľné, aby dôkazné bremeno ohľadne preukázania úmyslu dodávateľa bezdôvodne sa obohatiť zaťažovalo spotrebiteľa. Na tomto mieste odvolací súd poukazuje aj na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-449/13, CA Consumer Finance SA proti Ingrid Bakkausovej a spol., v ktorom sa okrem iného uvádza, cit.: „...Ustanovenia smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že: jednak bránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej dôkazné bremeno nesplnenia povinností upravených v článkoch 5 a 8 smernice 2008/48 zaťažuje spotrebiteľa, ...“

36. K odvolacej námietke, týkajúcej sa tvrdenia, že Zmluva obsahuje termín konečnej splatnosti úveru odvolací súd uvádza, že nie je možné s uvedeným tvrdením súhlasiť. Konečná splatnosť úveru musí byť v zmluve uvedená tak, aby spotrebiteľ nemal žiadnu pochybnosť o tom, do kedy je povinný uhrádzať splátky úveru. Za takto jednoznačne určitú dobu trvania zmluvy a termín konečnej splatnosti nie je možné považovať odkaz na text čl. 4. bod 4.5 zmluvných dojednaní, ak ani tam nie je dátum konečnej splatnosti uvedený jednoznačne a ani tento text nebol žalobkyňou podpísaný. Aj túto odvoláciu námietku nebolo možné posúdiť inak, ako že je nedôvodná.

37. K priznaným úrokom súd prvej inštancie poukázal na § 517 ods. 1, 2 OZ a nar. vlády SR č. 87/1995 Z.z., čím ich priznanie právne odôvodnil. Odvolací súd iba dodáva, že zo spisu vyplýva, že žalobkyňa v žalobe žiadala priznať úrok z omeškania vo výške 5 % ročne od druhého dňa po doručení žaloby žalovanému. Žalovanému bola predmetná žaloba doručená dňa 14.01.2019 (dôkaz je na č. l. 40a spisu). Deň, kedy sa žalovaný dostal do omeškania je deň 16.01.2019, od ktorého bol úrok z omeškania súdom prvej inštancie priznaný.

38. Za daného stavu odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutých častiach ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 a 2 CSP). Správny výrok o povinnosti žalovaného vydať žalobkyňi bezdôvodné obohatenie a aj výroky o určení konkrétnych zmluvných podmienok za neprijateľné (proti ktorým výrokom však odvolanie nebolo podané), zodpovedá aj správny výrok o trovách konania.

39. V odvolacom konaní nebol žalovaný úspešný. Naopak plne úspešná bola žalobkyňa, ktorej vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania (v zmysle § 255 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 396 ods. 1 CSP). Bolo preto o trovách odvolacieho konania rozhodnuté tak, že ich náhrada bola priznaná žalobkyňi voči žalovanému, a to v plnom rozsahu s tým, že o ich výške rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku vo veci samej, a to samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník v zmysle § 262 CSP.

40. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Poučenie o dovolaní: Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 Civilného sporového poriadku, v ďalšom texte už len „CSP“)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 Ods. 1 C. s. p. (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne ((dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP).